

библиотека“, три книги отъ „Български старини“, две книги отъ „Български художествени старини“, единъ „Сборникъ“ за 1901 г., нѣколко отдѣлни научни трудове. и отъ 1903 г. — пое отъ М-вото на Народното Просвѣщение и издаването на „Сборника за народни умотворения“. Презъ 1911 г., дружеството бѣ въздигнато въ „Българска академия на наукитѣ“, която, съгласно чл. 2 отъ устава си, има за задача „да развива и разпространява наукитѣ и изкуствата, особено съ огледъ къмъ българитѣ и българскитѣ земи, българския езикъ и българската книжнина“.

Академията се подраздѣля на три клона; историкс-филологиченъ, философск-общественъ и природо-математиченъ. Съ законъ отъ 1 февруарий 1912 г., Академията бѣ призната за самостоятелно и независимо научно учреждение, което се подпомага парично. Законътъ задължава академията да продължи изданията на бившото книжовно дружество: „Сборникъ за народни умотворения“, „Български старини“, „Български художествени старини“. А дружествениятъ органъ „Периодическо Списание“ се замѣсти съ два нови, научни органи на академията: „Сборникъ“ и „Списание на Академията“.

Съ течение на времето, при академията се създадоха различни фондове за насърчаване на българската наука, които нарастнаха надъ 2 милиона лева. Отъ 1928 г., академията е настанена въ новата си сграда, на площада срещу Народното Събрание. Новото помѣщение, отговорящо на всички назрѣли нужди на академията, дава възможностъ да се уреди по-добре и библиотеката ѝ, и създава удобни условия за научна работа за развитието на научнитѣ и художествени усѣти въсредъ българското общество.

Академията е най-важниятъ отзвукъ на нашата духовна култура за външния свѣтъ и затова тя поддържа връзка съ всички академии и научни институти на западъ. Академията числи между членоветѣ си мнозина отъ най-виднитѣ европейски учени, нѣкои отъ които сж провъзгласени — презъ разни времена — за почетни такива. За постигане на своитѣ широки научни цели, Академията се нуждае отъ голѣми материални срѣдства, независимо отъ помощта, която държавата,

по силата на специалния за това законъ, ѝ отпуска редовно въ своя бюджетъ.

По-главнитѣ фондове, съ които разполага Академията сж следнитѣ: Екзархъ Йосифъ, Напредъкъ, Иванъ Н. Ковачевъ, Георги Губидѣлниковъ, западни български краища, Василь Чокановъ, С. Ватевъ, Хр. Г. Дановъ, Професорски фондъ, С. Радославовъ, Д. Молловъ, Ив. Н. Грудовъ, Митрополитъ Кирилъ, Хр. Ничевъ, Славянски фондъ, „Българско отечество“, Хараланъ Николовъ, Стоянъ и Ангелина Бръкови, Лазаръ Ванковъ, Ив. Гешевъ, братя Дим. и Стефанъ Костови Икономови, К. Берлиновъ, Г. Тишевъ, С. Загоровъ и пр.

Покрай научнитѣ си издания, Академията (историко-филоложкия ѝ клонъ) е решила — презъ 1922—1923 г. да се учреди единъ „отдѣлъ за всебългарски речникъ“, и да се предвидятъ въ бюджета нужнитѣ за тая цель суми. Освенъ фондоветѣ, Академията е получила и други ценни дарения като напр. архивата на Д-ръ Иречекъ и други важни материали.

Членоветѣ на Академията сж: почетни, действителни и дописни. Възъ основа чл. 9 отъ устава на академията, действителни членове трѣбва да бждатъ 45 души, разпредѣлени: 17 — въ историко-филологичния клонъ; 11 — въ философско-общественъ и 17 — въ природо-математичния. За сега, това число е по-голѣмо, понеже, съгласно чл. 40 отъ устава, всички действителни членове на бившето Българско Книжовно Дружество съ постоянно мѣстожителство въ София, си оставатъ действителни членове на Академията.

И така, Българската Академия на Наукитѣ е наследникъ на Българското Книжовно Дружество, основано въ гр. Браила, — точно преди 60 години, — като свидно духовно чадъ на Василь Д. Стояновъ, който, въ тая благородна работа е билъ подпомаганъ отъ другаритѣ си Василь Друмева и Маринъ Дринова. Тя е, и ще продължава да бжде най-главниятъ разсадникъ на българската наука, просвѣта, култура и върховна представителка на нашия духовенъ прогресъ предъ външния свѣтъ и за напредъ.

Литература. Проф. Цоневъ „Споменъ за В. Д. Стояновъ“, 1911 г., Лѣтописъ на Бъл. академия на наукитѣ, XI, стр. 54—68;